

Lundens jubilæum. For 125 år siden V:

Åbningdagens seks væddeløb:

Tysk-amerikaneren Trouble var den overlegne stjerne – Kate S. var den suveræne debutant

Af Lars Donatzky

Det strømmede mod Lunden med mennesker ud på eftermiddagen den 24. maj 1891. Fra byen kunne man tage Klampenborg-banen til Charlottenlund. Den startede på den daværende hovedbanegård på Axeltorv, hvor Paladsteatret nu ligger, den kørte over 'søerne' og igennem Nørrebro-parken, krydsede Lyngbyvejen og fandt den nuværende linjeføring i Hellerup. Der kørte tog cirka hver halve time. Eller man kunne med en times mellemrum tage dampskibet fra Havnegade til Bellevue og Skodsborg, som på vejen lagde til i Skovshoved. Ikke i den nuværende havn, for arealet kystvejen og den nuværende havn er bygget meget senere end i 1891, hvorfor travbanen faktisk lå næsten ud til Øresund.

Med damp – eller hestesporgvogn på strandvejen

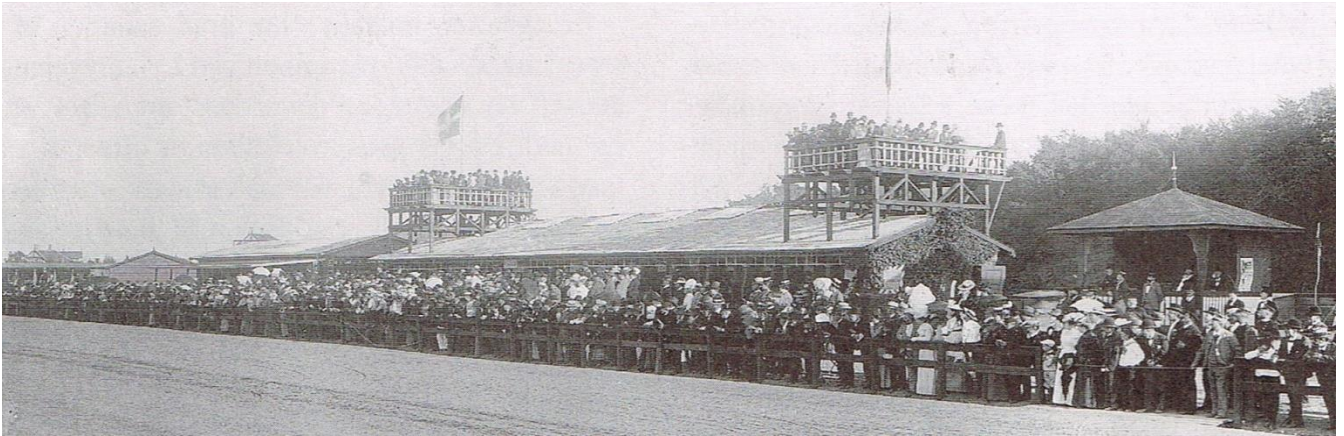
Der var dampsporgvogn fra Trianglen, hestesporgvogn fra Hellerup, hvor man på det sidste stykke kunne se det netop færdiggjorte Charlottenlund Fort, bygget som en del af forsvaret til Københavns Befæstning.

Man kunne gå til banen fra byen på et par timer, men mindre man hørte til de relativt få, der havde anskaffet sig en safety-cykel (nærmest som i dag), hvis udbredelse eksploderede de næste år i begyndelsen af 1890-erne. I 1891 var dækkene massive, men de 'moderne' cykelhjul pålagt pneumatiske ringe, luftfyldte slanger med dæk, kom både til cyklen og til travsporten året efter.

Og så var der de velstillede, som hyrede en hesterosche eller selv havde et køretøj.

Øverst vejen fra toget gennem Grøndalssletten, nederst hestesporgvogn på Strandvejen. Foto fra Ettrups "Gå med i Lunden"/Det Kgl. Bibliotek.

Tilskuerpladserne med bestyrelsestårn og pressetårn oven på totobygningerne.

Det danske Travselskabs Debut.

I straalende Sommergejr indviede det genopstandne gamle Travselskab igaar sin ny Bane ved Charlottenlund.

Det blev en smuk Succes. En Mængde Mennesker var strømmet til — Tallet af Tilskuere blev fra forskellig Side anslaaet til henved 10,000 — og rundt om udenfor Banen, paa Villærnes Altaner og Tage, i Vogne, paa Plankeværkerne, ja selv oppe i Trærnes Kroner, var der Publikum, som holdt troligt ud den ganske Eftermiddag.

Et dansk Travløb har vel aldrig haft en mere væddelsøbsagtig Karakter end dette — hvad jo ganske vist ikke siger saa meget. Der blev holdt langt flere og større Væddemaal end sædvanlig ved Travløbene; Omsetningen ved Totalisatoren og paa Pladsen naaede op til over 22,000 Kr.

Store Overraskelser frembød Løbene isvrigt ikke. Hr. Friederichsens Trouble var Favorit, og den kom ind som Nr. 1 i de to Løb, hvori den deltog. Hr. Silcowitz' Kate S., der igaar debaterede som Travvæddeløber, svigtede ikke de Forhaabninger, man havde stillet til den ligesom »Trouble« vandt to Løb. Derimod gik Hr. Max Michas Sadie S.,

af hvis Sejre paa amerikanske Baner der var gaaet stort Ry, ganske bag af Dansen, medens Hr. Tvedes Nano overraskede ved at blive Nr. 1 i Ordrupløbet.

Odds var gennemgaaende lave; 3,82 var det højeste, man naaede.

Der var udmærket Orden paa Banen og paa Pladsen, og Birkedommer Oldenburgs Hirschfänger-bevæbnede Folk pyntede smukt i Landskabet. Selv inspicerede Birkedommeren med et beklagende Smil den tomme Kongeløge.

Resultatet af Løbene var følgende:

I. Indvæddelsesløb. Præmie 800 Kr. Nr. 1 Hr. Friederichsens Trouble. Den løb 3300 Meter i 5 M. 40 $\frac{1}{2}$ S.; Nr. 2 Berlinereren Max Michas Dandy, 3060 M. i 5 M. 41 S.; Nr. 3 Hr. V. Riises Lilledølen, 3000 M. i 6 M. 2 $\frac{1}{2}$ S. — Odds 2,90. (Surprise startede ikke.)

22 heste gjorde 39 starter

Travløbene skulle til at begynde kl. 16. Man tog jo hensyn til kirketiden. Der var anmeldt 46 til de seks væddeløb, men syv navne måtte slettes, og der blev kørt med henholdsvis 6,5,7,7,8 og 6 heste. I alt 39 starter foretaget af 22 heste, idet de fleste var to gange på arenaen.

Blandt deltagerne var de i de forrige historier nævnte norske koldblodstravere Gil Blas, Lilledølen og Fix, russertravere Nano og amerikanske Kate S., men så kom der også en række gæster.

Ovenfor er Politikens referat 25/5 1891.

Lundens jubilæum. For 125 år siden V:

Dygtige gæster fra Hamborg og Berlin

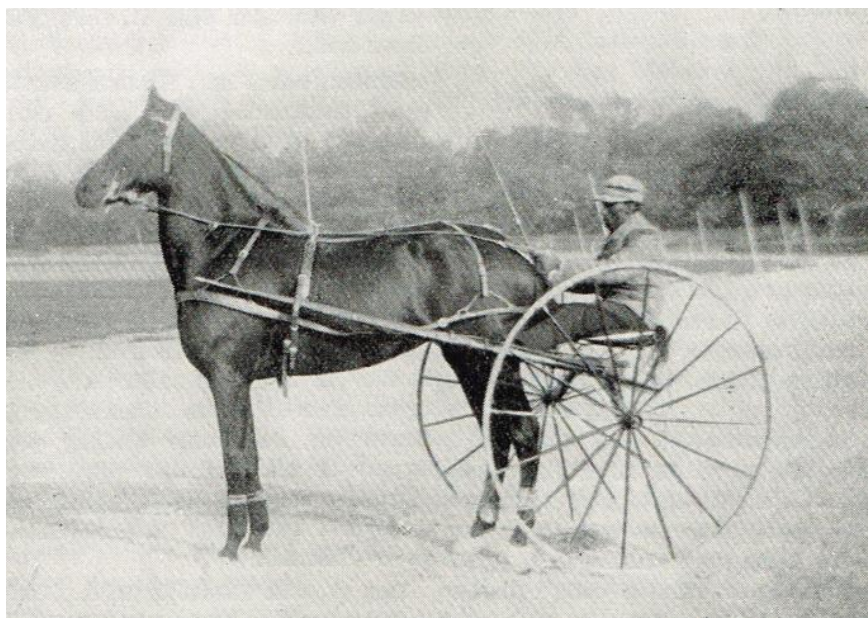
Gæsterne kom fra langvejs fra, fra Hamborg, Berlin og Kristiania/Oslo: De var kommet til København med tog og skib. Rejser til travmeetings på kryds af landegrænser var ikke ualmindeligt på disse tider, og turen med tog fra Hamborg og Berlin kunne også gøres på ni-ti timer. Familien Friederichsen fra Hamborg havde et helt hold med, og deres 11 år gamle brune amerikanertraver Trouble satte sig på det veldoterede åbningsløb med 800 kr. i præmier (1. præmie 500 kr.).

Trouble løb på den glimrende kilometertid 1:43,1 – dagens bedste – på distancen 3300 meter højre rundt foran tysk-amerikanske Dandy og den danskejede norske koldblodstraver Lilledølen. Denne havde haft 300 mesters forspring, men kom alligevel i mål 20,6 sekunder senere på en kilometertid lidt svagere end 2 minutter. (Se resultatet)

Små odds – hestene var kendt

Oddset var 2,90, og gennem de seks løb var det højeste odds 3,82! Det gik som forventet, blot skuffede den fra Berlin kommende amerikaner Sadie S efter flotte sejre på amerikanske baner (som nævnt i Politiken).

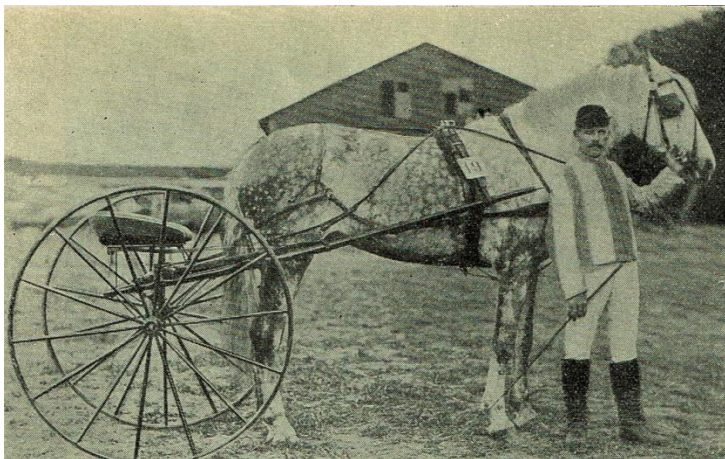
Man kan undre sig over, at de omkring ti tusind tilskuere og spillere var så godt orienteret om chancerne, men dels var det vel dengang som nu storspillerne, der satte odds, og dels var næsten alle hestene kendt fra Lyngbyvejens bane, som f.eks. Trouble havde gæstet 14 dage tidligere. Her havde Trouble sejret i heatløb med afsluttende heat over 2350 meter i km.tid 1:40,9.

Kate S. – dobbelt vinder på åbningsdagen

Både Trouble og Kate S vandt to gange på Lundens åbningsdag, odds faldt fra 2,90 til 2,03 på Trouble, fra 1,64 til 1,52 på Kate S., der som debuterende var særdeles fordelagtigt inde i løbene, mens det var Tvedes orloffer Nano, der udløste det højeste odds 3,82, da hun overraskende gav 125 meter forud til Friederichsens Koldun. Denne tog sig senere sammen til en sejr over Rasmus Nielsens amerikaner Compton Chief, hvis dagsudbytte var to andenpladser.

Lundens jubilæum. For 125 år siden V:

Nano gav åbningsdagens højeste odds på 3,82

Alle løb var på 3000 meter!

Kilometertiderne for vinderne dagen igennem var 1:43,1 (Trouble), 2:18,8 (Kate S.), 1:56,8 (Nano), 2:31,9 (Kate S.), 2:01,2 (Koldun) og 1:45,7 (Trouble). Alle løb havde heste fra grunddistancen 3000 meter, og faktisk blev de danske væddeløb først radikalt afkortet under foderknapheden under 1. verdenskrig.

Tre tyske og tre danske sejre

Tre sejre til tyskerne, tre til danskerne og stor succes for den amerikanske trav. De tyske gæster tog præmier på 1800 kr., til den norske gæst Tordenskjold var der 75 kr., mens danskerne vandt 1250 kr.

Omsætningen blev opgjort til fantastiske 22.000 kr. ved 19-tiden, hvor tilskuerne drog hjem. Alt var lykkedes, bortset fra en udtrykt skuffelse over, at der var tomt i kongelogen.

Der var selvfølgelig et efterspil med forsøg på handel. Danskerne forsøgte forgæves at købe Trouble for efter sigende 25.000 kr.? (1,7 million kr. i dagens mønt), men til gengæld fik auktionsholder Rasmus Nielsen fat i tyskamerikaneren Dandy, der begge gange havde været nr. to til Trouble, i de fine tider 1:51,4 og 1:53,1. Hesten blev som tidligere nævnt årets pengechampion. Og også den norske Tordenskjold, der tog tredjepræmie på 75 kr., kom til at skifte ejer. Tordenskjold var blandt de heste, der d. 7 og 8. februar samme år havde løbet istrav på Frognerkilen i Oslo-fjorden, tæt på den nuværende Aker Brygge.

De fem løbsdage på 12 dage!

Kate S. viste sig halt tre uger senere og måtte holde pause, mens Hamborgs Trouble kom igen og satte banerekord med kilometertid 1:41,8. Men ejer Friederichsen blev så forbitret over 'en forkert' indløbsrækkefølge, at han slettede resten af sine tilmeldte heste og protesterede ved derefter i stedet at deltage ved et arrangement hos konkurrenten på Lyngbyvejen.

Banerekorden 1:41,8 var stærk, for når den importerede russer Sagadaschnij i 1893 sænkede den til 1:38,7, var det utvivlsomt forspændt den nye og klart 'hurtigere' sulkytype med luftfyldte slanger i dækkene.

Som nævnt i gårsdagens historie afsluttede travbanen året hidsigt med et efterårsmeeting med fem løbsdage i september, 4/9, 6/9, 9/9, 13/9 og 15/9. Ren rovdraft på det lille hestemateriale, hvorefter man kunne gøre regnskabet op, og hestene kunne få pause - eller gå ud på Lyngbyvejens bane d. 20/9!

Indtægt.		Kr.	Ø.
Medlemskontingent	3,980		
Indskud & Forfeit	8,645		
Billetsalget	16,159	25	
Programsalg	579	75	
Totalisatoroverskud	25,563	24	
Garderoben	4	50	
Restaurationen Kr. 2,000 ÷ refunderet Kr. 750	1,250		
Udleining til »Cyclisten«	699	93	
Protest	50		
Renter	12	08	
Nettoindtægt af den indhøstede Rug .	534	99	
Overskud ved Løbene i Odense	287	03	
Subskriptionsbidrag ÷ Inkassation ...	644		
Diverse Indtægter	3	24	
Overskud paa Stalden	347	73	
Prioritetslaan hos Medlemmerne.. ...	24,450		
	<u>83,210</u>	<u>74</u>	

Udgift.		Kr.	Ø.
Udgifter ved Baneanlægget	33,549	99	
Prioritetsrenter 1ste Prioritet	4,839	65	
Skatter	98	45	
Prokuratorsalær	100		
Assurance	93	21	
Inventar	5,095	90	
Præmier	27,385	50	
Musik	932	65	
Kontrol	1,234	85	
Politi	825		
Starterhonorar	305		
Annoncer, Plakatopslag, Tavleleie ...	3,512	97	
Tryksager, Porto, Telegrammer etc. ...	1,342	85	
Diverse Udgifter	304	02	
Trainerløn	1,121	15	
Sekretærens Honorar for 3 Kvartaler.	450		
Deltagelse i Baden-Baden-Kongressen	325		
Portneren	530	15	
Repræsentation	831		
Telefonabonnement	128		
Kassebeholdning	205	40	
	<u>83,210</u>	<u>74</u>	

Årets regnskab:

Vedrørende Indtægt:

Da medlemskontingentet var 20 kr. for nogle, 10 kr. for andre, har der nok været tale om omkring 300 medlemmer fra starten af. Det er senere blevet oplyst, at totalisatoromsætningen på det første års 13 løbsdage var ca. 40.000 kr. Men det passer slet ikke med et totalisatoroverskud på 25.563 kr., så det rigtige tal for årsomsætningen er nok et sted mellem 100.000 kr. og 125.000 kr.

Vedrørende Udgift:

Man kan se, at præmierne generelt var høje, da åbningsdagen startede med 3.125 kr., og da gennemsnittet var over 2.000 kr. pr. løbsdag. Træneren Johnstone fik en løn på 1.211 kr. (vistnok ca. det dobbelte af en arbejdsmand), mens sekretæren tilsyneladende var billig i drift. Til gengæld var det vel en heftig repræsentation?

Kommentar:

Er der fejl i disse 125 år gamle historier? Formentlig, men de er forsøgt minimeret ved at sammenholde og korrigere oplysninger fra bl. a. følgende kilder: Deutches Traber Gestütbuch I (1896), Dansk Traver Stambog I (1902), Dansk Sportstidende årgang 1890 til 1892, Hippologisk Tidsskrift 1890-1891, Fødselsregistre, rekordbøger, "Gå med i Lunden" af Flemming Ettrup, Politikens arkiver fra 1890 til 1892, jubilæumshæfter fra Det Danske Travelskab, Travsportens Årbog 1944-1949, troværdige Google-opslag, forskellige udgivelser fra Opdrætterforeningen fra 'den gamle', Otto Donatzky.

Historien er færdigredigeret 8/4 2016.

Mvh. Lars Donatzky